

Posudok na diplomovú prácu Bc. Moniky Serbusovej

Mediálni obraz politiky Francie a České republiky

V predkladanej diplomovej práci si autorka kladie za cieľ skúmať masmédiá ako nástroj štátnej moci. Tento cieľ chce realizovať prostredníctvom kvalitatívnej obsahovej analýzy textov vybraných z dennej tlače, ktoré považuje za „relevantné“ (s. 6), a ilustračných obrazov, ktoré tieto texty v tlači sprevádzali. Ďalším zámerom autorkinho projektu je porovnanie tlačových obsahov v Českej republike a vo Francúzsku, a následné vysvetlenie skúmaných javov prostredníctvom vybraných teoretických koncepcí jazyka a moci.

Hypotézou predkladanej diplomovej práce je, že „francouzska i česká média informují odlišným zpôsobom o své domácí politické situaci a o politické situaci druhého státu a je to mimo jiné proto, že podle teorií Michela Foucaulta a Rolanda Barthesa je jim jazyk nástrojem moci.“ (s. 6)

Diplomová práca je rozdelená na úvod, dve časti (teoretickú a výskumnú) a záver. V teoretickej časti autorka zoznamuje čitateľa s vlastným výberom referenčných teoretických koncepcíí (Flusser, Lakoff a Johnson, Barthes, Foucault). Vo výskumnej časti práce potom predstavuje dva vlastné korpusy francúzskych a českých denníkov (Le Monde, Le Figaro, L'Equipe, Lidové noviny, Právo, Mladá fronta DNES), ktorých vybrané články komparatívne analyzuje.

Na úvod by som rada vyzdvihla originalitu projektu Bc. Moniky Serbusovej a vedecký grant, ktorý na jej podarilo na svoj výskum získať. Práca mala skutočne veľký teoreticko-výskumný potenciál. Žiaľ, z môjho pohľadu výsledok nesplnil očakávania. Moje sklamanie po prečítaní práce je o to väčšie, že som ju v záverečnej fáze s autorkou konzultovala a po našej konzultácii som očakávala kvalitejší výsledok.

Za hlavný nedostatok teoretickej časti diplomovej práce považujem spôsob kladenia riešeného problému. Autorka uvádza prehľad viacerých vybraných semiotických a filozofických koncepcíí, ktoré s témou jej empirického výskumu súvisia – táto súvislosť je však naznačená len veľmi hmlisto. Autorka neformuluje svoj vlastný názor na vybrané „referenčné“ koncepcie, ani s danými autormi nijako nepolemizuje, preto nevieme, kam sa v tejto teoretickej diskusii situuje ona sama. Prehľad teoretických koncepcíí postráda funkčné prepojenie s ďalšou časťou práce, v dôsledku čoho pôsobí izolované, čisto prehľadovým až encyklopédickým dojmom.

Z teoretického hľadiska je však závažný aj ďalší problém, ktorým sú niektoré autorkine konfúzne tvrdenia, ako napríklad „Druhým významným mužem sémiotiky je Ferdinand de Saussure, ktorý ovšem své bádání zahrnoval pod pojmom sémiologie a pracoval se strukturalismem.“ (s. 9) Autorka tu prejavuje svoju neznalosť základných sémiotických referencií: Saussure žil v 19. storočí a so štrukturalizmuom nemohol „pracovať“, pretože štrukturalizmus vynikol až pol storočia po jeho smrti, na prelome 50. a 60. rokov 20. storočia.

Za ďalší teoretický problém diplomovej práce považujem nevyriešený vzťah obrazu a textu. Okrem Flusserovej koncepcie *technických obrazov*, ktorú autorka preberá v celku, v práci absentuje komparácia modov vizuálnej a verbálnej reprezentácie. Súbežná práca s textom a obrazom by si vyžadovala tvorivé rozpracovanie viacerých ďalších podnetov, predovšetkým v prvej časti práce spomínanú Lakoffovu teóriu metafory.

Z hľadiska celkovej úspešnosti projektu predkladanej diplomovej práce, autorka splnila vytýčený cieľ len čiastočne. Hlavným nedostatkom je to, že nerozpracovala teoretické riešenie skúmaného problému: **teória a empiria v práci Bc. Moniky Serbusovej zostáva neprepojená**. V tejto súvislosti stojí za zmienku, že v práci celkom absentuje tretia, záverečná časť, kde sa mal problém vzťahu jazyka a moci, skúmaný na konkrétnych príkladoch v empirickej časti, teoreticky vyriešiť.

Pokial' ide o celkovú koncepciu diplomovej práce, striktné delenie na teoretickú a empirickú časť nepovažujem za štandardné koncepcné riešenie. Oveľa vhodnejšie je členenie práce na kapitoly, v ktorých sa postupne vyvíja riešenie daného problému.

Pokial' by však autorka svoje dichotomické členenie predsa len zachovala, potom je potrebné vymeniť aspoň poradie častí: najskôr uviesť empirickú, a až potom teoretickú časť – aby sme vedeli, aký problém vlastne skúmame a akú teóriu na jeho uchopenie budeme potrebovať. A samozrejme – a to je hlavné – po týchto dvoch častiach logicky nasleduje tretia časť, ktorá prinesie ich syntézu, a v ktorej sa nastolený problém teoreticky vyrieší.

Z formálneho i obsahového hľadiska je nedostatkom predkladanej diplomovej práce príliš krátky a teoreticky nevyhranený záver. Pokial' bolo rolou záveru suplovať chýbajúcu záverečnú syntetickú časť práce, musím konštatovať, že pre svoju krátkosť a povrchnosť túto rolu nesplnil.

Formálne najzávažnejším problémom práce je zoznam odbornej literatúry. Na jednej strane je nevyhovujúci extrémne stručný rozsah použitej literatúry (cca 1 strana), na druhej jej zloženie. Autorka sa vo svojej práci odvoláva na teoretické koncepcie moci R. Barthesa a M. Foucaulta, a v práci cituje viaceré ich diela, ale v zozname literatúry Foucaulta vôbec neuvádzza a od Barthesa uvádzza len jedinú jeho ranú prácu *Myologie*.

Ďalšími formálnymi nedostatkami práce sú veľmi početné preklepy a absentujúca ikonografia v závere práce.

Odhliadnuc od týchto nedostatkov možno konštatovať, že predkladaná diplomová práca je napísaná na pomerne dobrej úrovni. Autorka v práci uvádzza svoje zdroje a cituje podľa noriem.

Diplomovú prácu Bc. Moniky Serbusovej navrhujem prijať k obhajobe. S ohľadom na závažnosť koncepcných a teoretických nedostatkov predbežne navrhujem hodnotenie známkou „3“.

Mgr. Michaela Fišerová, PhD.

V Prahe, dňa 10. 8. 2011

Katedra Elektronické kultury a sémiotiky
FHS UK, Praha

